

SAMTAL MED MÄN OM KVINNORS UPPLEVDA OTRYGGHET I TENSTA

En undersökning genomfört av
Bernard le Roux (Dialogues AB (svb))
för Stadsdelsförvaltning Spånga-Tensta

november 2016

Samtal om trygghet i Tensta: männens perspektiv

Sammanfattning

Samtal med 34 män i olika åldrar och sammanhang om hur de förhåller sig till kvinnors upplevda otrygghet i Tensta visar att det finns en mångfald av olika perspektiv. Många menar att Tensta inte är otrygg och att det inte finns belägg för kvinnors upplevelse medan andra visar förståelse för att vissa platser kan upplevs som otrygga. Relationer med andra i Tensta anges som anledning att många känner sig trygga. Nästan alla uppmärksammar kriminalitet – några som ett problem och andra som en vardaglig företeelse. Många anser att sättet som unga killar förhåller sig till tjejer är en verklighet och ett problem. Det finns många förslag på hur situationen kunde bli bättre och en önska och vilja att samarbeta med andra för att göra Tensta tryggare och mer trivsamt. Rapporten avslutas med några reflektioner och ett förslag på att ett medskapande process skulle vara ett sätt att hantera en komplex och svårlöst problem.

Bakgrund

Under våren 2016 genomfördes en kvalitativ studie kring kvinnors trygghet i Tensta. Studien kom fram till att kvinnor som intervjuades – oavsett ålder, påbrå och sysselsättning – upplever offentliga platser i Tensta som otrygga. Enligt studien anpassar kvinnorna sitt beteende för att minska den upplevda tryggheten. En av orsakerna för detta är ungdomar och unga män som uppehåller sig i centrala Tensta.

Efter att ha tagit till sig studiens resultat ville stadsdelen Spånga-Tensta få reda på hur män förhåller sig till kvinnors upplevda otrygghet. Denna rapport redovisar samtalen som fördes med unga killar och män under oktober och november 2016. I slutet finns några reflektioner om trygghetsfrågan och ett förslag om hur den skulle kunna hanteras.

Samtalen

Jag samtalade med killar och män i olika åldrar och ibland med kvinnor som arbetar med eller stå i när kontakt med dem. Anledningen att jag även pratade med kvinnor var att få en helhetsbild och en förståelse för situationen i Tensta. Jag träffade killar så ung som 11 år och pratade med unga och äldre män i olika sammanhang. Några samtal var förbokade samtal till exempel med skolor, fritidsgårdar, föreningar och organisationer medan andra var spontana möten ute på Tenstas gator och uteplatser. Jag försökte, inom en begränsad tid träffa så många

olika män och killar som möjligt och ta reda på deras perspektiv. Jag samtalade med sammanlagt 34 män och pojkar.

Jag utgick ifrån att jag senare eller tidigare skulle höra berättelser som upprepade sig och på så sätt få en "perspektivmättnad". Vi använder denna metod när vi, i dialogsammanhang, vill ta reda på vilka perspektiv som finns i en fråga för att således kunna inleda en dialog mellan representanter för olika perspektiv. *Perspektiv* i formell bemärkelse är synpunkter – olika sätt att se på en sak eller en fråga. Det vi ser beror på vilka vi är, vårt sammanhang, våra erfarenheter, vår kulturella bakgrund och vår position. Genom att använda oss av perspektiv försöker vi komma ifrån tanken om att grupper har enhetliga synpunkter och kan representeras av en enskild person.

I denna undersökning vill jag så neutralt som möjligt beskriva allt jag hörde utan att göra en bedömning om rätt eller fel, bra eller dålig. De perspektiv som jag synliggör är perspektiven som finns därute – troligtvis inte alla kring ämnen, men en stor del av dem. I avsnittet "reflektioner och förslag" är jag tydligen inte längre neutral och lägger min egen tolkning på det som framkom i samtalen. Jag är medveten om att jag själv är en man och att jag har erfarenheter och åsikter som vanligtvis präglar det jag tänker och gör. Som intervjuare gör jag dock ett aktivt val att inta en neutral roll.

Jag har valt att låta dem jag hade samtal med vara anonyma och förmedlade det till alla jag pratade med.

Olika perspektiv – olika teman

I detta avsnitt försöker jag sortera det jag hörde i olika teman. I många teman förekommer olika - även motsatta - perspektiv. Skillnader och motsättningar blir intressant när en sådan samling av perspektiv utgör grunden för en medskapande dialog. Jag har inte gjort ett försök att rangordna eller ge olika vikt till respektive teman.

Ordet *trygghet* är centralt till undersökningen. Efter några samtal insåg jag att ordet betyder olika saker för olika människor. För några betyder trygghet att inte vara rädd. För andra kan det betyda frihet att röra sig fritt i ett område medan det för andra kan handla om friheten att uttrycka sig. Trygghet kan upplevas i förhållande till andra människor, men kan även beteckna egenmakt (empowerment) – det vill säga att känna sig trygg i sig själv.

TEMA: Tensta som en trygg plats

Många som jag pratade med hävdar att Tensta är en trygg plats. Själva responsen varierar i intensitet: från ett enkelt påstående att "jag känner mig inte otrygg här" till en stark reaktion mot att någon kan tänka att Tensta är otrygg. Å andra sidan var det några som upplevde själva att de ibland känner eller har känt sig otrygga.

Några elever som går i klass 5:

"Vi känner oss trygga i där vi bor. Vi spelar fotboll och är ofta ute. Vi går till skolan på morgonen och går hem på eftermiddag. Det är inte farligt för oss"
"...fast jag blir ibland otrygg när det är mörkt - såklart" säger en kille och andra nickar instämmande.

Några killar på fritidsgården:

"Det är INTE ALLS otryggt" - alla instämmer
"Tensta är bäst - det är bara de därute som tycker att vi är stökiga - de är rasister."
"I Tensta finns mycket kärlek - folk utifrån förstår inte det."

Ett par äldre killar på fritidsgården:

"De som är otrygga är de som har anledning till att vara det - de som håller på med saker som skapar problem för dem - vi andra är inte alls otrygga eller rädda. Vi känner ju varandra."
"Du måste veta att här tar folk hand om varandra"
Dock lägger de till:
"Det är tufft därute - men vi som bor här vet vad som gäller. "Jag frågar om detta och de förklarar för mig att de känner många som håller på med kriminalitet - försäljning av droger framförallt. De vet att de ska hålla sig ur droghandeln och lämna killarna i fred. Det är del av deras liv här - att acceptera att kriminalitet finns.

Två män som jobbar i Tensta. En bor här och den andra kommer hit varje dag:

"Jag känner mig trygg här. Jag är uppväxt i Tensta. Alla känner alla som bor här. Mycket handlar om en bild av otrygghet som skapas - snarare än riktig otrygghet som människor upplever. Visst blir några "nya" skrämde av kriminaliteten, men för oss som bor här är det inte något farligt."
"Jag var rädd först - hade hört många rykten och det påverkade mig. Det är ofta unga killar på torget vid tunnelbanestationen på kvällen. Om man lämnar dem i fred är det inget problem."

En mer nyanserad bild fanns samtidigt också:

En fritidsledare:

"Ibland är det stökigt här. I början var det svårt att veta hur jag skulle reagera... det handlar om att behålla deras förtroende och samtidigt sätta gränser. Problemet är att många killar agerar utan att veta vad

konsekvenserna blir – de agerar bara – och då skapar det problem för andra och för dem.”

Några som känner kriminella ungdomar

”de som är mest otrygga är killarna som håller på med kriminalitet, som säljer knark. De riskerar mycket och kan bli utsatta för våld när som helst – ofta utifrån.”

Två unga män berättade om Mohammed som hamnade i korseld och hamnade i rullstol:

”Ja, det kan vara farligt om man är på fel plats vid fel tid.”

En äldre man berättar om en incident där en ung man blev skadad:

”Det var just killarna som stämplas som kriminella och som andra säger gör platsen otrygg som agerade snabbt och körde mannen som blev skjuten till sjukhuset – långt innan ambulansen kom till plats.”

Om hur unga killar ta ansvar för området efter en skjutning:

”Under tiden där det blev skjutningar och alla blev oroliga, då var det unga killar i varje kvarter som hade koll på vilka som kom in i området. De visste om någon utifrån kom och använde sina telefoner för att sprida information. De såg till att alla som skull gå på jobbet på morgonen och kom från jobbet på kvällen var säkra. De gjorde jobbet som polisen borde göra.”

En man som bor i radhusområdet i Hjulsta sa till mig: det är otrygg överallt.

”Är det mindre trygg här? Jag tror inte det. Visst finns det inbrott och det händer saker, men det gör det också i andra delar av Stockholm och i andra städer”

Några nyanlända killar säger att de upplever Tensta ibland som otrygg på grund av all öppen kriminalitet som pågår. En av dem bekräftade en berättelse som jag hörde från hans lärare: ”några kille ibland följer efter oss och vill sälja droger till oss. Vi vill inte köpa droger men killarna ger inte upp. Då undrar vi: har ni inte polis här i Sverige?”

TEMA: Att kvinnor upplever otrygghet

I samtalen ställde jag frågor om hur de ser på kvinnors upplevda otrygghet. Flera män (men även några kvinnor som var med i samtalen) höll inte med och tolkade påståendet som ett resultat av diskrimination eller icke-förståelse för ”hur det riktigt är”. Andra sa att de väl kunde tänka sig att kvinnor kan uppleva uteplatser som otrygga och unga killar som hotfulla.

Ett flertal tycker att det är en falsk bild att kvinnorna känner sig otrygga:

En vuxen man som bor i Tensta:

"Här vi bor, går kvinnor ute på kvällen själva. De är inte rädda. De har bott här länge och alla känner dem"

En äldre man:

"Jag har bott här i mer än 25 år och jag upplever inte området som otryggt – inte heller min fru och mina döttrar. Vi känner alla och alla känner oss. Visst är det problem ibland med unga pojkar som hänger vid stationen (Hjulsta) men vi grannar pratar med varandra och med familjer - nu är det inte längre ett problem."

En man på torget som handlar mat:

"Asch! Det är struntprat. Du vet ... det finns många kvinnor som hatar män. De säger bara så för att lägga skulden på män. Du ska inte tro allt du hör från kvinnor." (Han var en ensam röst och jag hörde ingen annan upprepa hans synpunkt.)

En man som arbetar med unga i Tensta:

"Jag kan förstå att kvinnor kan känna sig otrygga när de ser unga män som samlas på vissa ställen när det har blivit mörkt. De ser en grupp killar som ett hot – inte därför att de har gjort något, men därför att det pågår en del kriminalitet och att det har varit skjutningar i senaste tiden. Jag förstår deras rädsla".

Unga killar på fritidsgården:

"Vi känner många tjejer. Vi ser dem i skolan varje dag. De går ut själv – även på kvällen ibland. Det är inte otryggt för dem."

En man verksam i en förening centralt i Tensta:

"Jag är inte otrygg här – inte heller min fru och mina barn"
När jag frågade om de även känner sig trygga på kvällen svarade han: " Nja – ofta är det många unga killar ute på kvällar – det kan bli lite konstigt... de säljer droger och sånt. Men de ställer aldrig till med problem för andra. Men jag kan tänka mig att några kvinnor som inte känner andra kanske känner sig rädda."

Unga killar i skolan:

"Våra mammor och systrar är inte rädda".

TEMA: Om kriminalitet

Nästan alla sa något om kriminalitet i Tensta. Det finns olika sätt att betrakta öppen drogförsäljning och konsekvenserna för alla som berörs av detta. Några betraktar kriminaliteten som "en del av vår vardag" med andra ser den som ett problem. Många visar förståelse för dem som ger sig in i kriminalitet och några betraktar kriminalitet som ett större samhällsproblem som samhället inte kan eller vill ta tag i.

Ett flertal män som jag träffade ansåg att kriminalitet skapade en fara för killarna som var inblandade snarare än för övriga invånare.

"Det blir ett problem när andra kommer hit och skapar problem – då finns risk att killarna blir skadade och oskyldiga människor drabbas. Det är ett problem att det inte finns ett socialt liv för dem här. De har ingen framtidstro. Då börjar de använda knark och sen sälja. Polisen gör inget tills det blir skjutningar. För polisen är det bara ett jobb – men vi som bor här tar det på allvar. Det är många som vill ta ansvar. Men problemet har vuxit – varför har politiker tillåtet att problemet växer så stort? Var är de (politiker)? Vi ser dem aldrig här – låt dem komma och se hur det är. "

Att män – unga och vuxna – kunde bedriva drogförsäljning öppet såg många som ett problem. Några ser att problemet bör hanteras genom att polisen är mer synliga och att de inte bara kommer när det blir våldsamt. Några unga pojkar tyckte att det vore bra med fler polis på plats och tyckte att polisen bara var ett hot mot dem som inte sköter sig. Många andra som jag pratade med delade åsikten att polisen saknas.

Två unga män:

"Polisen är inte alltid här - när de är här är det lugnt - för dem som inte håller på med saker." Jag frågar om polisen blir lösningen för problemet.

"Nej, inte om de inte har relation och är här jämt - ta en kopp kaffe ute på torget, lär känna folk. Jag kan förstå att några blir oroliga när de ser polisen - för då har något hänt."

"Några råkar ibland illa ut är när folk kommer utifrån och bråkar - till exempel han som blev skjuten i benet och nu är i rullstolen - vet du vem han är?".

För många är kriminalitet en del av vardagen i Tensta – något som en accepterar om en bor här:

- "Jag känner killarna som säljer knark – många var i skol med mig – men jag bryr mig inte om det – de gör vad de gör"
- "De säljer droger, men de har också koll på torget och platser runt omkring. De vet när någon kommer hit som inte hör till här."
- "Jag var rädd i början, men jag insåg att jag inte behöver vara det. De bryr sig inte om mig om jag inte stör dem"
- "Ibland säljer dem inne i kiosken – alla som vill kan se vad som händer. Ingen bryr sig om det. När polisen kommer så går dem någon annanstans."

Vad var orsaken till att det finns kriminalitet här?

- "Det finns inga jobb, många som tror att det inte finns en framtid för dem. "
- "Många föräldrar är arbetslösa – de har inget hopp. Hur tror du att det blir för deras barn?"
- "När barnen börjar i skolan är de redan bakom andra som växer upp självständigt och med stark självförtroende. De får ingen hjälp. Det

- blir bara sämre och sämre och de hamnar helt utanför – kommer aldrig ens till gymnasium. Hur ska de få jobb sen?”*
- *”Unga killar väljer en av två vägar: att göra något med sitt liv eller att bli kriminell. Jag hade tur att jag har föräldrar som jobbar och som stöttar mig. Jag kunde också ha hamnat där de är.”*
 - *”Unga tar sig in i kriminalitet på grund av att de inte ser andra möjligheter”*
 - *”Många väljer att gå vidare - läsa och utbilda sig. Problemet är att det är många som inte får behörighet till gymnasiet och de har till slut inget annat val än att gå in i kriminaliteten.”*
 - *”När någon inte har inkomst, vad ska han göra? Hur kan han dra sig ur kriminalitet om inte han har något att leva på?”*
 - *”När man inte sköter sig lägger samhället mycket pengar på projekt och stöd. De som sköter sig får inget. Det sänder fel signaler – du måste bete dig dåligt för att få stöd”*

TEMA: Relationer som avgörande för ens upplevelse av trygghet

För många är relationer med andra i Tensta en viktig anledning för att de inte själv upplevde otrygghet. Några tror att bristen på relationer är anledning varför många upplever Tensta som en otrygg plats. Med risk för upprepning citerar jag några som jag samtalade med.

En ung man:

”Tensta är hur tryggt som helst – även för kvinnor – för vi känner varandra. Vi är som en stor familj. Jag har växt upp här i Tensta och kan säga att det inte är otryggt här – jag känner alla här och det känns aldrig otryggt för mig.”

Varianter på samma tema ur olika samtal:

- *”Vi var på torget och hade kameror med oss. Killarna – de som vi vet håller på med fel saker – tog kameran och tog många bilder. Vi såg att de har gått långt med kameran när vi tittade på bilderna. Men de kom tillbaka med den. Man stjäl inte från dem man känner. Man tjuvar inte från sin egen familj.”*
- *”Jag kände mig osäker i början. Men när jag lärde känna människor och de kände igen mig var jag inte orolig längre. Nu känner jag mig trygg”*
- *”De killar som är på torget – de ska hjälpa vem som helst. Jag såg hur några hjälpte en äldre kvinna med sina paket när hon handlade här”*
- *”Jag känner många tjejer som går ut själva. De som håller sig instängda och inte känner folk är rädda.”*
- *”De flesta tjejer är trygga ute. Det beror på vilka tjejer - de som inte är härifrån - de kanske är mindre trygga.”*

- "Medier skriver alltid om hur dåligt allt är i Tensta. Det är orsaken till att många känner sig rädda – för de känner inte dem (unga män och killar) så som vi gör."

Relationer med andra spelar alltså en viktig roll för många som bor i Tensta. För många är det just att en känner så många som gör Tensta till en trevlig plats att bo i. Många anser att det är relationer som avgör om människor upplever trygghet eller otrygghet.

TEMA: Om relaterande – hur killar förhåller sig till tjejer

Unga killars sätt att förhålla sig till tjejer representerar en dimension av trygghet som *inte* handlar om frihet från rädslan för att bli hotat eller utsatt för våld. Det handlar snarare om friheten att kunna vara eller uttrycka sig själv utan att vara rädd för konsekvenserna. Det kan också handla om att bli utsatt psykologisk våld. Här var det många som uppmärksammade problemet och få som nekade att det var ett problem.

Två lärare på olika skolor:

- *Unga killar i skolan befinner sig i en hård miljö – jargongen är tuff, särskilt när det gäller tjejer. Det händer mycket som vi inte ser – ord som används... detta är ett stort problem och om "staden" ska göra något ska ni börja härnere med unga killar"*
- *Det är ett problem hur killar är gentemot tjejer. Det är ofta attityder som killar tar med sig hemifrån och vi försöker ändra på dessa här i skolan – men det är svårt.*

Killar i skolan - olika åldrar:

- *Vi träffar tjejer i skolan. Där är vi kompisar - men det är inte samma efter skolan det är en annan sak.*
- *Det blir ofta bråk mellan oss och tjejer.*

Fritids:

- *Det har varit ett mycket större problem förut och vi försöker ta hand om det. Vi arbetar aktivt med att ändra attityder. Men det tar tid.*
- *I många fall har vi separata aktiviteter för tjejgrupper och killgrupper. Det är många som föredrar det så.*
- *Killar och tjejer håller sig till sin egen grupp. Det är del av mångas kultur att de inte ska umgås ute.*
- *Vi har börjat skapa aktiviteter där tjejer och killar deltar tillsammans. Vi involverar även föräldrar så att de är med i processen.*

TEMA: Utanförskap

Utanförskap är inget enkelt begrepp. I detta sammanhang pratas om utanförskap på olika sätt. Några anser att Tensta är *isolerad* från resten av Stockholm. Andra pratar om att unga hamnar *utanför* systemet och ger sig därför in i kriminaliteten. Några betraktar "dem *utanför* Tensta" som dömande, kritiska och negativa mot stadsdelen.

Två unga män:

- "Vill du veta vad ni kan göra? Stäng alla högstadieskolor i Tensta. Då ska barn gå i skolan i Stockholm och lära känna andra människor"
- "Många vill bo kvar i Tensta men det är många som vill ta sig härifrån och gå vidare."

Om unga killar som hamnar utanför systemet:

- "När pojkar i skolan inte klarar skolan hamnar dem utanför – utan någon chans att få ett jobb eller göra något med sitt liv."
- "Det är många unga killar som inte har hopp i framtiden"
- "När vi kommer ut i svenska förorter blir vi utsatta för rasism – det händer hela tiden"

Dem utanför Tensta

- Politiker ska hit. De kan komma och se för sig själva. Det behövs fler jobb. De bör satsa på detta i stället för att kritisera
- Tensta är bäst - det är bara dem därute som tycker att vi är stökiga - de är rasister
- Det skapas en bild av Tensta i tidningar – att det är en dålig plats och att det är farlig att bo här.
- Det goda som sker ses inte och det finns mycket fokus på allt som går fel.
- De sitter där och fatta beslut för oss – men de kommer aldrig hit – de vet inte hur det ser ut här (om stadsdelen).

Lösningförslag och viljan att samarbeta för att skapa förändring

Det finns många förslag på vad stadsdelen och myndigheter kan göra för att förbättra tryggheten. Jag försökte förklara att jag inte var där för att samla på förslag men snarare för att förstå hur män ser på problemet och om det finns en vilja att jobba tillsammans att skapa förändring. Jag antecknade förslagen oavsett:

Vad män anser bör göras:

- Skapa fler jobbmöjligheter och därmed framtidstro
- Uppmuntra unga att gå i skolor på andra platser och lära känna andra än dem som bor här – det skulle bidra till att det finns fler valmöjligheter

- *Ta itu med utanförskapet som skapas när killar inte klarar grundskolan – inte i högstadiet men redan i lag- och mellanstadiet. "Många unga pojkar är redan efter andra i första klass. Vad är det för hopp för dem att hitta arbete om de aldrig kommer ikapp?"*
- *Jobba i större utsträckning med familjer för att bygga självförtroende och bra vanor*
- *Få den sociala insatsgruppen för yngre barn att fungera*
- *Starta inte fler projekt – det vi behöver är ett långsiktigt arbete*
- *Satsa på unga som sköter sig – inte bara dem som har problem*
- *Satsa på att bygga broar och skapa förtroende*
- *Ta hit fler poliser*
- *Gör något åt kriminalitet – något som fungerar*
- *Se till att politiker kommer hit och prata med folk – förstå vad det är som finns här och vad behöver göras*

Jag ställde frågan till några – främst nyckelpersoner och organisationer – om de trodde att ett medskapande process kan vara intressant att delta i. Alla som jag tillfrågade svarade att de trodde att det var ett bra sätt att jobba. Några anser att det är det ända sätt att lösa problemet. Följande organisationer har signalerat att de gärna vill vara med om vi skulle dra igång ett sådant arbete:

- *Polisen*
- *Ett flertal skolor*
- *SIG*
- *Fält och Fritids*
- *Blå huset*
- *Medborgarkontoret*
- *Voice of Tensta*
- *Män för Jämställdhet*

Några reflektioner

Trygghet – att inte vara rädd

Den vanligast förekommande tolkningen av ordet trygghet (att inte vara rädd) kan presentera ett dilemma för den som ska svara på en fråga om den känner sig trygg. Om mod och manlighet är viktiga egenskaper för någon, kan det vara svårt att erkänna att en känner sig otrygg. Det kan vara anledning för varför jag ibland fick en stark reaktion från många yngre män när jag ställde frågan. Däremot skulle jag inte vilja ifrågasätta många andra som jag pratade med som uppriktigt menar att otrygghet är något som människor utanför Tensta upplever men att de som bor i stadsdelen inte gör i samma utsträckning.

Frågan är komplex

Frågan om trygghet i Tensta är komplex. Den uppfyller alla kriterier för en komplex fråga bland annat följande:

- *Problemet är svårt att definiera. Många som jag har pratat med har reagerat på frågan om trygghet på olika sätt. Några tyckte att det inte var något problem alls medan andra tyckte att det var ett stort problem. Några såg symptomen och andra fokuserade på orsaken.*
- *Det finns många inblandade aktörer. Det finns polisen, organisationer inom stadsdelen, skolor, kommunala bolag, företag, föreningar, individer som drabbas och dem som anses vara del av problemet... listan är lång.*
- *Det har varit flera projekt och flera försök att åtgärda problemet men det kvarstår. Detta är ett tydligt kännetecken att ett linjärt arbetssätt inte fungerar, att frågan är komplex och att ett annat arbetssätt behövs*
- *Det finns en mångfald av faktorer som påverkar frågan och det går inte att se ett enkelt samband mellan orsak och verkan.*
- *Det går inte att lösa ett komplext problem. Vi kan snarare prata om förbättring och försämring av situationen.*
- *Komplexa frågor eller problem påverkas av andra komplexa frågor. De påverkar i sin tur ytterligare flera komplexa frågor.*

Att frågan är komplex innebär att ett arbetssätt behövs som kan hantera dess komplexitet. Erfarenhet från SKLs arbete med komplexa samhällsfrågor samt internationella erfarenheter visar att medskapande processer är bäst lämpade för att kunna hantera dessa frågor på ett framgångsrikt sätt.

Flera lager

Frågan om trygghet innehåller många dimensioner och flera lager. På ytan kan man identifiera problem som måste åtgärdas för att skapa en säkrare och tryggare plats. Samtidigt kan dessa betraktas som symptom av andra problem som ligger djupare. Att kunna skapa en hållbar trygghet behövs ett arbete som arbetar på flera nivåer samtidigt.

Motsatta perspektiv

Det finns många olika perspektiv. Många av dessa är motsatta perspektiv – till exempel att några uppfattar att det är otrygg i Tensta medan andra upplever större trygghet än i Centrala Stockholm. Detta är ett tecken att större förståelse behövs, att en dialog mellan dessa olika perspektiv behövs. Det är först när motsatta perspektiv kan brytas mot varandra att vi får möjligheten att komma fram till en djupare förståelse för problemet.

Det finns en annan viktig aspekt av att det finns många motsatta perspektiv. Det är lätt att olika perspektiv blir till fasta positioner som i sin tur leder till spänning, misstro och även konflikt. Vi hävdar bestämd

att en medskapande process främst syftar till att skapa förtroende och tillit och sedan har möjlighet att producera konkreta resultat.

Goda krafter och positiv energi

Det är min bestämda uppfattning att det finns många som vill väl, som är engagerade och som vill bidra till att skapa en positiv förändring i Tensta. Jag är övertygat om att dessa individer och organisationer tillsammans kan bidra till att skapa en tryggare och mer trivsamt stadsdel tillsammans.

Ett förslag: en medskapande process

Jag tar mig friheten att föreslå en medskapande process för att hantera frågan om trygghet i Tensta. Det blir ingen enkel process just därför att frågan i sig är komplex. Det är många andra frågor som är kopplade till trygghet och dessa kommer troligtvis att komma upp i samtal. Samtidigt tror jag att samverkan och medskapande är det ända sätt att skapa hållbara lösningar.

Vi skiljer tydligt mellan det som idag betraktas som dialog och en medskapande dialogprocess. I Tensta har det gjorts flera undersökningar där män och kvinnor har uttryckt sig om trygghet och delat med sig av olika perspektiv. Polisen har gjort en djupgående dialogprocess där de pratade med över 200 familjer. Resultatet är en lång lista med tankar, idéer, krav, önskemål, bekymmer och anklagelser som är svårt att prioritera och ännu svarare att förvandla till effektiva och hållbara åtgärder.

En medskapande dialogprocess innebär att skapa olika samtal – att föra ihop olika konstellationer av invånare, tjänstepersoner, politiker, näringsidkare och andra. Syftet med att skapa dessa samtal i "processgrupper" är att kunna göra samtalet hanterbart och komma fram till genomförbara åtgärdsförslag. Medskapande betyder att deltagare även tar ansvar för att testa dessa åtgärder och förädla dem så att de sen kan skalas upp. Detta kallar vi för prototypande arbete.

Vårt arbete med sådana processgrupper (bland annat i Enskede-Årsta-Vantör där en sådan grupp arbetar med trygghetsfrågan i Östberga) visar att relationskapande och skapande av förtroende och tillit är möjlig. Boende, polisen, politiker, tjänstepersoner, föreningsrepresentanter, näringsidkare, ungdomar och eldsjälarna arbetar ihop för att komma fram till konkreta resultat. Det är ingen enkel process och samtalen är ofta svåra, men resultaten blir att alla deltagare känner sig delaktiga i att skapa förändringar som behövs och att de anstränger sig för att få dem att fungera. Det är möjligt och det finns modeller, erfarenhet samt kompetens för att genomföra en sådan medskapande process.

Fördelar för stadsdelen och staden i stort är flera. I första hand visar en sådan process att samverkan är möjligt. Kapacitet skapas för att hantera nya problem och utmaningar som presenterar sig. I det kollektiva minnet finns kvar att "vi har lyckats tidigare" och det motiverar för att samverkan framöver för att hantera utmaningar.

Andra stadsdelar och även andra kommuner har likadana problem som är mer eller mindre komplexa. Att kunna visa att medskapande leder till goda resultat är en inspiration till andra att arbeta likadant. Hos SKLs nätverk för komplexa samhällsfrågor finns stöd och även möjlighet att sprida kunskapen vidare.

Bernard le Roux
14 november 2016